

ZGORNJETRIASNI TUVALSKI APNENCI NAD CRNGROBOM

V lanskih Loških razgledih (letnik 33, str. 111—114) sem pisal o novo odkritem zgornjekarnijskem litološkem členu med Kobilu in Gabrovim in primerjal apnenčeve plošče na kamniti ograji crngrobske cerkve in v tlaku preddverja cerkve z gabrovškim apnencem. Na obeh krajih je enaka kamnina in vsebuje tudi enake okamnele ostanke amonitov in konodontov. Zato je bilo upravičeno predvidevanje, da bi bili mogli pripeljati črnkasti apnenec z ozemlja med Kobilu in Gabrovim, saj ga tudi ni kaj prida pri crngrobski cerkvi. To predvidevanje bi bilo seveda sprejemljivo, če kje bliže Crngroba ni na površju takšnega kamna. In res, imamo ga malo nad Crngrobom, nanj pa je v pismu prof. Francetu Planini opozorila sedaj že pokojna Antonija Šiferer iz Žabnice kot odmev na moj sestavek in prošnjo v Loških razgledih. Nekdanji majhen kamnolom črnega kamna je pokazala tudi Francetu Staretu iz Žabnice in z njim sva šla tudi iskat pozabljeni kamnolom.

Nekdanji mali kamnolom, ki pa je že zasut, je bil v stranski grapi tiste prve velike globoke grape severovzhodno od Crngroba, ki se med Kovkom in Malim rovtom zajeda proti Planici. Do tja pridemo tudi po kolovozu, ki pelje od crngrobske cerkve na greben in z grebena po prvi stranski kolovozni poti v desno, ki pelje po izohipsi preko grebena. V zatrepu grape malo pod potjo je bil nekdanji kamnolom.

Kamnolom je danes zasut, pač pa je tik nad njim še razgaljen črnkast mikritni apnenec. Deloma je ploščast, deloma pa skladnat. Plošče so debele od okoli pet do osem centimetrov, katera še nekoliko več, skladi pa po okoli 20 cm. Plošče se menjavajo s skladi, vmes pa so še bolj laporne in poskri- lovljene plasti. V apnencu so ponekod tudi tanke pole in gomolji črnega roženca. Po apnenčevih površinah in v notranjosti plasti niso redki majhni amoniti, ki so podobni tistim pri Gabrovem, le da jih je tam, kot kaže, manj. Amonitne hišice so prav takšne, kot je bila tista na plošči kamnitega zidu crngrobske cerkve nasproti vodnjaka, ki pa je nekdo ni mogel pustiti pri miru in danes je tam le še vdolbinica oziroma zunanji odtis amonitne hišice. Razlika je le v tem, da je bila hišica v plošči na kamnitem zidu precej večja, kot so bile najdene v okolici nekdanjega kamnoloma.

Da bi še dodatno potrdil enako starost obojih apnencev, tistega v nekdanjem kamnolomu nad crngrobsko cerkvijo in tistega na kamniti ograji crngrobske cerkve, sem vzel še dva vzorca za konodontne raziskave, kajti prav konodonti so potrdili starost gabrovškega apnenca. Tudi v tamkajšnjem apnencu sta bili ugotovljeni pomembni vrsti *Neogondolella polygnathiformis* Budurov & Stefanov in *Epigondolella nodosa* (Hayashi). Konodontne spremljajo drobceni ribji zobci različnih velikosti in oblik, ostanke lebdečih morskih lilij, ribje luske in svojevrstna kolesca brizgačev. Vse okamnine so enake na obeh krajih in ni več dvoma, da so črne apnenčeve plošče po obzidju crngrobske cerkve in ploščice v križnih delih po tleh vhodne stebriščne lope in njeni robovi iz

nekdanjega bližnjega kamnoloma nad Crngrobom. Hkrati pa je s tem ugotovljeno tudi novo najdišče gabrovškega zgornjekarnijskega apnenca na loškem ozemlju.

Zanima nas končno še, kaj je na območju nekdanjega kamnoloma na Kossmatovi geološki karti lista Škofja Loka in Idrija v merilu 1 : 75.000. Na njej je vrisana nad Crngrobom najprej krpa, označena kot skrilavec zgornjega školjkastega apnenca, to je kamnina srednjetriasne starosti, stratigrafsko pod njim, vendar morfološko nad njim, to je više v hribu, pa dolomiti in apnenci školjkastega apnenca, tudi iz srednjetriasne dobe. Tem Kossmatovim srednjetriasnim apnencem pripadajo tudi ploščasti in skladnati črni apnenci v nekdanjem kamnolomu, ki so po novih spoznanjih precej mlajši, so zgornjekarnijske starosti. Ob poti nad nakdanjim kamnolomom, na glavno pot po grebenu in po njej proti mežnariji se sprva še pokažejo tu in tam črnkasti apnenci, ki vise proti jugovzhodu, nato je nekaj temno sivega zrnatega dolomita, nad njim pa precej apnenčevolapornega zelo tankoploščastega skrilavca. Deloma je črnkast, deloma siv in naglo prepereva. Razen skrilavca je tam še laporec. Na tej kamnini pa leži škofjeloški ploščasti apnenec. Vse kamnine nad zgornjekarnijskim plastnatim črnim apnencem so mlajše od zgornjekarnijske dobe.

Na novi geološki karti lista Kranj (1 : 100.000) pa je tamkaj označen siv in rumenkast pretežno ploščast apnenec z rožencem — Škofja Loka in uvrščen v ladinjsko in karnijsko dobo (Grad & Ferjančič, 1974). Z novimi raziskavami pa je bila ugotovljena natančnejša starost apnenca nad Crngrobom in obenem tudi celotnem pasu med Škofjo Loko in Stražiščem.

Literatura

- Grad, K. & Ferjančič, L. 1974: Osnovna geološka karta SFRJ Kranj, 1 : 100.000. Zvezni geološki zavod, Beograd.
- Kossmat, F. 1910: Geologische Karte Bischoflack und Idria. Geol. Reichsanstalt Wien.
- Ramovš, A. 1986: Globljemorski zgornjetriasni (karnijski) apnenci na loškem ozemlju. — Loški razgledi 33, 111—113, Škofja Loka.

Zusammenfassung

OBERTRIASSISCHE (OBERES TIVAL) KALKE OBERHALB VON CRNGROB

Im ehemaligen kleinen Steinbruch oberhalb von Crngrob, der jedoch heute zugeschüttet ist, und in seiner Nähe erscheint plattiger und schichtiger schwarzer mikritischer Kalk. Der Kalk führt stellenweise dünne Lagen und Knollen von schwarzem Hornstein. Im Kalk wurden kleine Amoniten gefunden sowie die wichtigen zwei Conodontenarten *Neogondolella polygnathiformia* Budurov & Stefanov und *Epigondolella nodosa* (Hayashi) festgestellt, welche die Tival-Unterstufe der Karn-Stufe beweisen. Die Conodonten sind von Fischzähnen unterschiedlicher Größe, Resten von Schwebecrinoiden, Fischschuppen und Holothurienskleriten begleitet. Die Gesteine und Fossilreste aus dem ehemaligen Steinbruch oberhalb von Crngrob sind ganz gleich wie jene in den Platten der Ummauerung der Kirche von Crngrob und in den Platten der Kreuzteile im Fußboden der Säulenhalle vor dem Eingang. So haben die neuen Forschungen nachgewiesen, von woher der schwarze Kalk bei der Kirche von Crngrob stammt, und zugleich noch einen neuen Fundort von Kalk der karnischen Stufe im Gebiet von Škofja Loka ermittelt.